תפארת יוסף — ויקהל

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו'.בזוה"ק (ויקהל קצד:), רבי חייא פתח, ויאמר שאול אל הקני לכו סרו רדו מתוך עמלקי וגו' תא חזי מה כתיב בעמלק פקדתי, את אשר עשה עמלק לישראל וגו'. הענין שפתח הזוה"ק בזאת הפתיחה, כמו שביאר בזה כבוד אאמו"ר זללה"ה, כי אצל עמלק כתיב (דברים כ"ה:י"ח) ויזנב בך כל הנחשלים אחריך. ואיתא במדרש (תנחומא תצא י) כל מה שהענן פולטו היה נישול. היינו כמו שאיתא (תנחומא תצא ט) למה היה עמלק דומה לזבוב שהוא להוט אחר המכה, כי הוא המרגיש חסרונות של ישראל ושם יש לו שליטה, כמו שאיתא (בכורות ה:) מהו רפידים שריפו עצמן מדברי תורה. כי באמת צריך האדם להכיר איך שהשי"ת משגיח בכל פרט ופרט, ואז רואה סדר השתלשלות הבריאה, ורואה שאם יש ח"ו חסרון בקטן של ישראל, אז הוא נוגע זה החסרון בהראש שבישראל ג"כ, וכשמברר את עצמו במדה אחת צריך לברר עד הקטן שבישראל ואחד יברר את חבירו, ממילא רואה השלימות של ישראל, ואז אין עליהם שליטה משום אומה ולשון. אבל כשאינו מכיר זאת ההכרה, ואחד אינו מברר את חבירו ונדמה לו בתפיסתו שזה הוא בעל חסרון, זה מורה מה שהענן פולטו. היינו שמדחה זה בתפיסתו ונדמה לו שזה הוא בעל חסרון, ואז אין להם שלימות. וזה שרפו ידיהם מן התורה, אז ויבא עמלק. והעצה לזה הוא מצות הקהל, כי במצות הקהל היו אנשים ונשים וטף וכדאיתא בש"ס (חגיגה ג.) אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין כדי ליתן שכר למביאיהן. היינו שבמצות הקהל האדם מכיר, כי אף תינוקות שבישראל שאין להם לא ללמוד ולא לשמוע, מ"מ יש להם הכח כדי ליתן שכר למביאיהן, והיינו שאין שייך שיהיה בישראל שום חסרון אף להקטן מישראל. ולזה כתיב נמי ויקהל קודם גמר מלאכת המשכן, כי שם הכירו זאת ההכרה מפורש. כמו שביאר בזה כבוד אזמו"ר זללה"ה בספרו הקדוש (מי השלוח ח"א ויקהל ד"ה ויקהל) שהכירו, כי אף שזה עשה את הארון וזה עשה את הפרוכת וזה הקרשים עד הקלעים. ואח"כ הכירו כולם שהכבוד שמים שבא מהעושה את הארון כן יבוא מהעושה את הקלעים, והכירו כולם איך שאחד מברר את חבירו. וכיון שהכירו זאת ההכרה, ממילא הם הכלי שהשי"ת ישכון שכינתו אצלם:

ויעש את מזבח הקטורת.איתא בזוה"ק (ויקהל רי"ט.) תרי מדבחין הוה חד דעלוון וחד דקטורת בוסמין. הא דעלוון הוה דבחין עליה דבחין אלא הא דקטורת בוסמין אמאי איקרי מזבח והא לא דבחין עליה דבחין ומזבח ע"ד אקרי. אלא בגין דא אקרי מזבח דהוי בטיל וכפית לכמה סטרין בישין וכו'. פירוש כחות השובבים שיש באדם המונעים אותו מלקיים את רצונו ית' ומסתירים אותו, זה נקרא סטרא אחרא. והענין בזה דהנה באמת איתא בזוה"ק (בהעלותך קנא:) מאי קטרת קשורי דכלא, היינו שמרמז, כי כל הדברים הנעשים בעוה"ז הכל מקושר ברצון השי"ת, ובלתי רצונו לא יעשה שום דבר, וזה קשורי דכלא. ומזה יכול האדם לפשוט לו לבוא לידי קלות ראש ח"ו,

מאחר שכל הנעשה הוא בידי שמים יכול להתפשט את עצמו כפי רצונו. ואם השי"ת לא יחפוץ לא יעשה הדבר. אך איתא בזוה"ק (שם) שעבודה דקטורת צריך להיות בעידן דמשחא, היינו בעת הדלקת הנר. וכן איתא (בהעלותך קנ.) דהא תרי פלחנין על ידי דכהנא דאינון קשורא חדא ומאן אינון שמן וקטורת ורזא דמלה שמן וקטרת ישמח לב. היינו שזה מורה עד כמה שאתה תאיר לך בעבודתך (זה מורה הדלקת הנר), כן מאיר לך השי"ת שהוא קשורא דכלא שהכל מקושר בו. וזה פירוש שמן וקטרת ישמח לב. שמן הוא ד"ת מבוררים, וקטורת מורה שהכל ממנו ית'. ולזה הוצרך להשמן, שאם לא יהיה לך שמן רק קטורת שהוא אור גדול, תוכל להתבטל כעלמין דאתחרבא. רק עד כמה שתאיר לך בתפיסתך מבחינת שמן שהוא ד"ת מבורר, כן יאיר לך השי"ת מבחינת קטורת שהכל הוא ממנו. וזה מורה דבטיל וכפית לסטרין בישין, היינו כחות השובבים, ומקבל עליו עול מלכות שמים, שעד שלא יראה בדעתו בפעולותיו כבוד שמים לא יעשה הדבר הזה, שזה מורה בחינת שמן. וזה ועשית מזבח, אז אומר השי"ת מקטר קטורת, שאתה מקושר בו ומעולם לא עברת על רצונו ית':